

ปัญหาในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของผู้ว่าราชการจังหวัด

ชรัส บุญผสะ
รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านความมั่นคง
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหายาเสพติดกำลังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง ทั้งที่รัฐบาลหลายยุคที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดมาอย่างต่อเนื่องก็ตาม ในขณะที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการขับเคลื่อนงานยาเสพติดและเป็นกลไกหลักของกระทรวงมหาดไทยในการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความมั่นคงภายในตามภารกิจของกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งเป็นกลไกบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวกอันอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ผอ.ศอ.ปส.จ.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดโดยตรง บทความนี้จึงเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้การบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมของประเทศต่อไป

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า การบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัดยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่หลายประการ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการปราบปราม ด้านการป้องกัน และด้านการบำบัดรักษา สำหรับแนวทางแก้ไขมีข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินการทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในแต่ละด้าน

คำสำคัญ: การแก้ไขปัญหายาเสพติด, ปัญหาการบูรณาการยาเสพติด, ผู้ว่าราชการจังหวัดกับ
ยาเสพติด

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประชาคมโลก ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดได้แทรกซึมเข้าไปทุกชนชั้นทุกสาขาอาชีพ ปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้กลายเป็นปัญหาวิกฤตที่มีแนวโน้มการขยายตัวการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบและบ่อนทำลายเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ แม้จะได้มีการดำเนินการทั้งภายในประเทศและร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล และกระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายให้กลไกของกระทรวงมหาดไทยในทุกระดับดำเนินงานเชิงรุก ให้มีการบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยงานอย่างมีเอกภาพทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยที่ผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยในการบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ แม้ผลการดำเนินการในภาพรวมของแต่ละจังหวัดจะบรรลุเป้าหมายที่ส่วนกลางกำหนด และสามารถควบคุมระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่งก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติผู้ว่าราชการจังหวัดยังคงมีปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในภาพรวมอย่างยั่งยืนเท่าที่ควร บทความนี้จึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อให้การบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบทิศทางการขับเคลื่อน

๑. ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน แบ่งเป็น ๘ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ๒) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายูสเพ/ผู้ติดยาเสพติด
- ๓) ยุทธศาสตร์สร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
- ๔) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
- ๕) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ๖) ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
- ๗) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
- ๘) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

๒. นโยบายของรัฐบาล

รัฐบาลปัจจุบัน โดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันแก้ไขโดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และในปี ๒๕๕๙ เป็นต้นมา มีนโยบายให้ความสำคัญในการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาในระดับพื้นที่ผ่านกลไก “ประชารัฐ” (ประชาชน เอกชน ราชการ) มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้กำหนดจุดยืน (Positioning) การดำเนินงาน “เป็นฐานขับเคลื่อนหลักของประเทศในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และพัฒนาเชิงรุก เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความมั่นคงภายใน และเป็นกลไกในการบริหารจัดการแบบบูรณาการในระดับพื้นที่” โดยกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การดำเนินงานด้านมั่นคงที่สำคัญประการหนึ่งคือ มั่นคงในการรักษาความสงบเรียบร้อยและรับมือภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น ยาเสพติด เป็นต้น การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในถือเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue) ที่สำคัญของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีเป้าประสงค์ให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย มั่นคง และมีความพร้อมรับมือภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการแก้ไขปัญหาเสพติด

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีบทบาทเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเสพติดหลายประการ คือ ในฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลในพื้นที่จังหวัด ในฐานะเป็นกลไกหลักของกระทรวงมหาดไทยที่เป็นผู้บริหารและควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของกลไกหลักในพื้นที่ ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ อำนาจการ บูรณาการ กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงภายในจังหวัด ในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและการประสานความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัด และในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาเสพติดระดับจังหวัด

สถานการณ์ยาเสพติด

๑. สถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจุบันยังคงมีแหล่งผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน (ประเทศเมียนมา) ซึ่งอยู่ในเขตอิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ ด้านการค้ามีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่เขตไทย ทั้งทางด้านประเทศเมียนมาและลาว จึงมีการจับกุมอย่างต่อเนื่องจากการประมวลข่าวสารพบว่า^๑ พื้นที่นำเข้ายาบ้าทางภาคเหนือยังเป็นพื้นที่หลักร้อยละ ๘๘ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ ๑๑ ส่วนที่เหลือเป็นการนำเข้าไปในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก พื้นที่นำเข้ายาบ้าในบริเวณชายแดนมี ๔ พื้นที่หลัก ได้แก่ ๑) พื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ๒) พื้นที่อำเภอเทิง อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ๓) พื้นที่อำเภอเชียงดาว อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ๔) พื้นที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดบึงกาฬ สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศด้าน Supply พบว่ายาบ้ามากกว่าความต้องการของตลาด (Over supply) ทำให้ราคาถูกลงและถูกเก็บซุกซ่อนภายในประเทศมากขึ้น ในด้านการแพร่ระบาด ข้อมูลประมาณการผู้เสพยาเสพติดโดยเครือข่ายวิชาการเสพยาเสพติดพบว่า^๒ ในปี ๒๕๔๔ มีผู้เสพยาเสพติดจำนวน ๕๙๘,๗๖๕ คน ในปี ๒๕๕๙ มีผู้เสพยาเสพติด

^๑ สำนักงาน ป.ป.ส. “สถานการณ์ปัญหาเสพติดฯ”. (เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการ คอ.ป.ส.ครั้งที่ ๑/ ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๘ ส.ค.๒๕๖๐ ระเบียบวาระที่ ๓.๑). หน้า ๖-๗.

^๒ สำนักงาน ป.ป.ส. “สรุปสถานการณ์ปัญหาเสพติดฯ”. (เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการ คอ.ป.ส.ครั้งที่ ๑/ ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๒ ก.พ.๒๕๖๑ ระเบียบวาระที่ ๓.๑). หน้า ๓.

จำนวน ๑,๔๒๕,๓๔๒ คน ในด้านพื้นที่แพร่ระบาดข้อมูลปี ๒๕๖๐ พบว่า^๓ หมู่บ้าน/ชุมชนจำนวน ๒๔,๓๑๔ แห่งหรือร้อยละ ๓๐ ยังคงมีปัญหายาเสพติด โดยมี ๓,๔๗๑ หมู่บ้าน/ชุมชนหรือร้อยละ ๔.๒๘ ที่มีปัญหาระดับรุนแรง ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดร้อยละ ๔๕ เป็นเด็กและเยาวชน (อายุต่ำกว่า ๒๕ ปี) ยาเสพติดที่เป็นปัญหาแพร่ระบาดหลัก คือ ยาบ้า รองลงมาคือกัญชา พืชกระท่อม ไอซ์ และเฮโรอีน โดยเฮโรอีน ยาเค กัญชา มีแนวโน้มแพร่ระบาดมากขึ้น จากสถิติการจับกุมคดียาบ้ามากกว่า ๑๐,๐๐๐ เม็ด ปี ๒๕๕๙ จำนวน ๗๕๑ คดี ยาบ้า รวมจำนวน ๙๓,๗๓๕,๖๓๔ เม็ด ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖๔๐ คดี ยาบ้า รวมจำนวน ๑๖๓,๖๒๐,๘๘๘ เม็ดปริมาณยาบ้าของกลางเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ ๗๔.๕๖ ปัจจุบันมีผู้ต้องขังคดียาเสพติดจำนวนสูงถึง ๒๐๒,๖๖๐ คน จากจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด ๒๘๑,๘๗๒ คนหรือร้อยละ ๗๑.๙๐ ของผู้ต้องขังทั้งหมด^๔

๒. แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด^๕

สถานการณ์ปัญหาเสพติดของไทยในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการจับกุมคดียาเสพติดและผู้เข้ารับการรักษาพบว่า มีผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสูงที่สุด และเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙ แต่ในช่วงปลายปี ๒๕๕๙ ต่อเนื่องถึงปี ๒๕๖๐ สถานการณ์เริ่มมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น มียาเสพติดจำนวนมากถูกลักลอบนำเข้าประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้าและไอซ์ จนเกิดภาวะการณ์ผลิตมากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ (Over supply) ส่งผลให้นักค้ายาเสพติดพยายามกระตุ้นความต้องการใช้ยาเสพติด ในห้วงที่ผ่านมามีการตรวจยึดและจับกุมยาเสพติด ทั้งในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนในที่มีปริมาณมากขึ้น คาดว่าเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการขยายตัวของการผลิตยาเสพติดและการนำเข้ายาเสพติดเพื่อทดแทนส่วนที่ถูกจับกุม ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันรัฐบาลเมียนมามุ่งเจรจาต่อรองเพื่อสร้างสันติภาพในชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ และกดดันให้ชนกลุ่มน้อยวางอาวุธและเข้าสู่การปรองดองใน ๔-๕ ปีข้างหน้า โดยทหารเมียนมาจะทำการโจมตีชนกลุ่มน้อยที่ยังไม่ยอมวางอาวุธ ซึ่งเป็นกลุ่มว่าหรือชนกลุ่มน้อยอื่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีกลุ่มว่าเป็นผู้นำ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต้องเร่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติดให้มากที่สุด เพื่อเพิ่มกำลังอำนาจทางการเงินสำหรับจัดหาอาวุธ/ยุทธโปกรณ์ไว้ต่อสู้กับทหารของรัฐบาลเมียนมา และนอกจากประเทศไทยจะเป็นตลาดของการค้ายาเสพติดแล้ว ยังเป็นทางผ่านไปยังประเทศที่สามอีกด้วย ดังนั้น จึงมีแนวโน้มว่าสถานการณ์ยาเสพติดจะยังคงมีความรุนแรงและขยายตัวสูงขึ้น

ปัญหาในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัดมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ ไม่มีหน่วยงานเจ้าภาพในระดับจังหวัด สำนักงาน ป.ป.ส.ได้จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค ๑ - ๙ ในส่วนภูมิภาค และสำนักงาน ป.ป.ส.กทม. แต่ไม่มีสำนักงาน ป.ป.ส.จังหวัด ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดของจังหวัดไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

^๓ สำนักงาน ป.ป.ส..”นโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๖๑ (แผนปฏิบัติการร่วมใจ)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://ppb.moi.go.th>, 2561. หน้า ๕-๘.

^๔ กรมราชทัณฑ์. “สถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.correct.go.th>>select_date_user, 2561.

^๕ สำนักงาน ป.ป.ส.. (เรื่องเดิม). หน้า ๑.

๑.๒ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินการที่ผ่านมายังเป็นเรื่องของทางราชการเป็นส่วนใหญ่ การมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่เป็นแต่เพียงการมีส่วนร่วมในเชิงรูปแบบ

๑.๓ การจัดสรรงบประมาณเป็นการจัดผ่านกระทรวงที่รับผิดชอบตามยุทธศาสตร์ แล้วลงพื้นที่ภูมิภาค (Function) โดยไม่ผ่าน ศอ.ปส.จ.ทำให้เกิดช่องว่างในการจัดทำแผนฯประจำปี ไม่สามารถบูรณาการด้านแผนงานและงบประมาณได้ และการจัดสรรงบประมาณล่าช้า

๑.๔ ระบบการรายงานสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA) พบว่า หน่วยปฏิบัติในพื้นที่รายงานผลการดำเนินงานล่าช้า และเป้าหมายเป็นเชิงปริมาณไม่สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริง

๒. ปัญหาด้านการปราบปรามยาเสพติด

๒.๑ มาตรการสกัดกั้นยังไม่มีประสิทธิภาพ ยาเสพติดที่เข้ามาในเขตไทยส่วนใหญ่ผลิตและลักลอบลำเลียงมาจากชายแดนประเทศเมียนมาทางภาคเหนือเป็นหลัก แต่การสกัดกั้นซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากหลายหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ด้านตรวจสกัดตามเส้นทางภาคเหนือ ส่วนใหญ่จะเป็นการตั้งด่านเฉพาะขาลงเท่านั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับขาขึ้น ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ เงิน รถยนต์ และอาวุธสงครามที่กลุ่มผู้ค้าขนออกไป

๒.๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐตำรวจมีปัญหาถูกร้องเรียนและถูกดำเนินคดียาเสพติดมากที่สุด แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมีหน้าที่ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดกลับไม่มีอำนาจในการพิจารณาโยกย้ายหรือลงโทษเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน

๒.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด^๖ จากข้อมูลเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกร้องเรียน ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๒๙ ราย เป็นการร้องเรียนเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๓๙.๖๘ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๙ และจากข้อมูลการจับกุมเจ้าหน้าที่ของรัฐคดียาเสพติด ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ พบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกจับกุมคดียาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น ๓๒๕ คน เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุดคือร้อยละ ๓๓.๕๔ รองลงมาเป็นข้าราชการทหารร้อยละ ๒๖.๔๖ กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับยาเสพติดยังมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเสียเอง ถือเป็นประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาอุปสรรคด้านการปราบปราม เพราะทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วม

๒.๔ ความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวนของบุคลากร พบว่า ยังมีปัญหาในด้านการสืบสวนหาข่าว เพื่อนำไปสู่การจับกุมนายทุนและผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญและเครือข่าย รวมทั้งการสืบสวนขยายผลนำไปสู่การยึดทรัพย์สินยังไม่สามารถเข้าถึงนายทุนหรือตัวการสำคัญในขบวนการได้มากนัก และด้านการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดยาเสพติดที่เป็นผู้ค้ารายสำคัญซึ่งมีอิทธิพลทางการเงิน มักมีนายความให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีจนหลุดในชั้นอัยการหรือในชั้นศาล

๒.๕ ขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากรในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยและจำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติด

๒.๖ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสืบสวนและดำเนินมาตรการทางการเงินกับขบวนการค้ายาเสพติดรายใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งที่มีหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขยายผลหลายหน่วยงาน

^๖ ส่วนข่าวกรองยุทธการ สำนักปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน ป.ป.ส. “ข้อมูลเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐.

๒.๗ ช่องว่างของกฎหมายเอื้อต่อการกระทำความผิดยาเสพติด ซึ่งมีอยู่หลายกรณี เช่น ปัญหาการจับกุมเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ปัญหาการตั้งข้อกล่าวหาผู้ต้องหาคดียาเสพติด ในกรณีมีไว้ซึ่งยาเสพติดในครอบครอง โดยถือจำนวนยาบ้าเป็นเกณฑ์เป็นช่องว่างให้ผู้ค้ายาเสพติดปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการค้าตามช่องทางของกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงโทษจำคุก

๒.๘ ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจในระดับผู้ปฏิบัติ โดยปกติ ศอ.ปส.จ. และอำเภอจะจัดตั้งชุดเฉพาะกิจปราบปรามยาเสพติดฝ่ายปกครองรับผิดชอบปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่คู่ขนานกับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายตำรวจด้วย โดยเน้นการสืบสวนหาข่าวและปราบปรามในระดับตำบล/หมู่บ้านตามข่าวสารที่ได้รับเบาะแสจากผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก มักเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปกครองกับตำรวจระดับผู้ปฏิบัติเป็นภายใน

๒.๙ การค้ายาเสพติดที่เชื่อมโยงมาจากเครือข่ายในเรือนจำที่ยังคงปรากฏอยู่ โดยเฉพาะจากผลการสืบสวนสอบสวนการจับยาเสพติดล็อตใหญ่แต่ละครั้งมักเป็นการสั่งซื้อผ่านเรือนจำ

๒.๑๐ ทัศนคติให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิด พบว่า ทัศนคติส่วนหนึ่งที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคดียาเสพติดขาดจรรยาบรรณทางวิชาชีพรับว่าความให้กับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ในด้านรายได้ทั้งที่รู้ข้อเท็จจริงอยู่แก่ใจว่ากำลังช่วยเหลือผู้กระทำผิด และไม่มีกฎหมายเอาผิดกับทนายที่มีพฤติกรรมเช่นนี้

๒.๑๑ กลุ่มการค้ามีศักยภาพสูง โดยเฉพาะกลุ่มที่หลบหนีหมายจับหรือเป็นอดีตผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงแหล่งผลิตได้โดยตรงและสามารถจัดหาเสพติดได้ในปริมาณมากต่อครั้ง และขบวนการค้ายาเสพติดมีกลยุทธ์ที่ซับซ้อน พบว่า ปัจจุบันนายทุนหรือกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดได้พัฒนา รูปแบบการติดต่อการค้ากับลูกค้าและเครือข่าย การเพิ่มชนิดการค้ายาเสพติดที่หลากหลาย การปรับลดราคา การลักลอบลำเลียง/ส่งของ การรับเงิน/ส่งเงินหรือโอนเงิน การส่งมอบรถยนต์หรือสิ่งของ ซึ่งมีมูลค่ารวมปีละหลายพันล้านบาท แต่หน่วยงานที่มีหน้าที่สืบสวนหาข่าว ปราบปราม และขยายผลยังไม่สามารถดำเนินการเข้าถึงกลยุทธ์ของขบวนการค้ายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ขบวนการค้ายาเสพติดยังคงสามารถทำธุรกิจการค้ายาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง

๒.๑๒ สื่อสังคมออนไลน์ถูกนำมาใช้ในการค้ายาเสพติดในทุกระดับและใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมทั้งรูปแบบการชำระเงินผ่านระบบออนไลน์และระบบ E-Banking ซึ่งติดตามร่องรอยได้ยากกว่าเดิมที่ใช้โทรศัพท์ติดต่อเป็นหลัก

๓. ปัญหาด้านการป้องกัน

๓.๑ การสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนไม่บรรลุผล เนื่องจากผู้นำชุมชนขาดความมุ่งมั่น เอาจริงเอาจังกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด และประชาชนขาดความเชื่อมั่นศรัทธาไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๒ ขาดความร่วมมือในการดำเนินงานในชุมชนเมืองในเขตเทศบาล ทั้งที่เป็นพื้นที่ที่มีปัญหารุนแรงกว่าพื้นที่ทั่วไป และผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีกลไกนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้าไปช่วยเหลือในการบูรณาการ

๓.๓ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษายังมีข้อจำกัด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนหนึ่ง มีทัศนคติปกป้องชื่อเสียงของโรงเรียนมากกว่าเปิดใจที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

๓.๔ ข้อจำกัดด้านบุคลากร ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนงานยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เนื่องจากชุดปฏิบัติการยาเสพติดระดับตำบลมีภารกิจของหน่วยงานต้นสังกัด

ที่ต้องปฏิบัติ ช่วงเวลาใดที่รัฐบาล/กระทรวงต้นสังกัดมีงานนโยบายสำคัญลงสู่พื้นที่ บุคลากรที่เป็นชุดปฏิบัติกรฯ ก็ต้องหยุดชะงักไปขับเคลื่อนงานที่ได้รับมอบหมายใหม่แทน เป็นลักษณะเช่นนี้ทุกปี

๔. ปัญหาด้านการบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

๔.๑ การค้นหาผู้เสพ ผู้ติด และการนำเข้ารับการบำบัดยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากกระบวนการค้นหา สถานที่คัดกรอง ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และบุคลากรไม่สามารถรองรับการทำงานได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นเหตุให้ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่สามารถคัดแยกเป้าหมายเพื่อดำเนินตามมาตรการได้อย่างตรงจุด เมื่อถึงเวลาที่จะต้องเร่งรัดให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดด้านการบำบัดก็จะเร่งรัดให้จัดตั้งจุดตรวจจุดสกัดเพื่อตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด และนำตัวส่งเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันตามกำหนด ซึ่งไม่เป็นไปตามกระบวนการทำงานแบบประชารัฐ ผู้เข้ารับการบำบัดระบบสมัครใจจึงมิใช่ผู้เสพ/ผู้ติดที่มีความสมัครใจอย่างแท้จริง แต่เป็นระบบสมัครใจกึ่งบังคับ นั่นเอง

๔.๒ การบริหารจัดการศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขาดเอกภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร ส่วนใหญ่ฝ่ายสาธารณสุขดูแลบริหารหลักสูตร ส่วนฝ่ายปกครองดูแลบริหารงบประมาณ ในทางปฏิบัติฝ่ายสาธารณสุขเป็นเพียงเครื่องมือทางเทคนิค มิใช่เจ้าภาพที่แท้จริงตามนโยบายของรัฐบาล และในส่วนขององค์กรคัดกรองมักมีข้อบกพร่องไม่สามารถแยกสถานะว่าเป็น ผู้เสพหรือผู้ติดและอยู่ในระดับใด ทำให้การบำบัดรักษาขาดคุณภาพ และที่สำคัญบางกรณีทำให้ผู้เสพ ผู้ติด และผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยที่เป็นผู้เสพเข้ามาอยู่ร่วมกันในศูนย์ฯ เป็นช่องทางให้การค้ายาเสพติดในพื้นที่ขยายตัวเป็นเครือข่ายค้ายาเสพติดในเวลาต่อมาได้

๔.๓ งบประมาณไม่สอดคล้องกับนโยบายผู้เสพคือผู้ป่วย ในแต่ละปีเฉพาะจำนวนผู้ที่มีศาลสั่งให้เข้ารับการบำบัดที่ต้องมีการควบคุมตัวอย่างเข้มงวดเป็นจำนวนมากไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ คน ต่อปี ในขณะที่จำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ตกค้างยังไม่ได้รับการบำบัดรักษามีจำนวนมาก แต่มีข้อจำกัดทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรด้านการบำบัดรักษามีอยู่ไม่เพียงพอ จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการบำบัดรักษาเป็นอย่างมาก

๔.๔ การติดตามและการให้ความช่วยเหลือหลังการบำบัด พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขเป็นหลักในการนัดหมายติดตาม โดยใช้โรงพยาบาลในพื้นที่เป็นสถานที่ติดตาม ผู้ผ่านการบำบัดส่วนหนึ่งจะหายไปจากการติดตามหรือติดตามได้ไม่ครบ โดยเฉพาะบางรายเปลี่ยนที่อยู่ออกนอกพื้นที่ ซึ่งในส่วนนี้มีโอกาสสูงที่จะกลับมาเป็นผู้เสพซ้ำ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีจำนวนจำกัดมีภารกิจในหน้าที่ทั้งงานปกติควบคู่กับงานยาเสพติด ทำให้การติดตามและช่วยเหลือขาดคุณภาพ

๔.๖ สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่เอื้ออำนวย สภาพครอบครัวและสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาสามารถเลิกยาเสพติดได้หรือหันกลับไปใช้ยาเสพติดอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันสังคมไทยกำลังประสบปัญหาศีลธรรมเสื่อมถอย ทำให้สิ่งที่เป็นอบายมุขแพร่กระจายอยู่ในครอบครัวและชุมชนมากมาย เช่น การดื่มสุรา การติดเล่นหวย การเล่นพนันจนเป็นหนี้สิน การเที่ยวกลางคืน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นบ่อเกิดแห่งอาชญากรรมและยาเสพติดทั้งสิ้น

๔.๗ สถานบำบัดรักษา ทั้งระบบบังคับบำบัดและระบบสมัครใจแบบควบคุมตัว (เข้มงวด) ไม่เพียงพอ ทำให้การบำบัดผู้ติดยาเสพติดที่มีระดับการติดมากหรือมีอาการทางจิตไม่ได้รับการบำบัดรักษา และเป็นภาระกับเจ้าหน้าที่กรณที่ครอบครัวไม่พร้อมที่จะคอยดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยหรือไม่ต้องการเลี้ยงดูผู้ป่วยอีกต่อไป

แนวทางแก้ไขปัญหา

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย

๑.๑ ควรผลักดันให้สำนักงาน ป.ป.ส.จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ส.จังหวัด โดยปรับเกลี่ยอัตรากำลังจากสำนักงาน ป.ป.ส.ภาคมาปฏิบัติงานประจำจังหวัดตามความเหมาะสม

๑.๒ ควรมอบอำนาจการบังคับบัญชาตำรวจในเขตจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

๑.๓ ควรใช้นโยบายเข้มกับผู้บริหารระดับจังหวัดและอำเภอ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และนายอำเภอกับผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร หากพื้นที่ในความรับผิดชอบมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ควรลงโทษทางปกครองทั้งสองตำแหน่งดังกล่าวทันที

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงปฏิบัติ

๒.๑ ด้านการบริหารจัดการ

๑) ควรมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่สำคัญ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการ“ประชารัฐ”

๒) ควรกำหนดแนวทางดำเนินงานเฉพาะสำหรับชุมชนเมืองในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดรุนแรงกว่าพื้นที่ทั่วไป โดยมอบหมายให้เทศบาลเป็นเจ้าภาพเชิงพื้นที่

๓) ควรเพิ่มความเข้มงวดและลงโทษอย่างเด็ดขาดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์กระทำผิดหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง

๔) ควรปรับปรุงระบบการจัดทำแผนแก้ไขปัญหายาเสพติดและการจัดสรรงบประมาณ โดยใช้ ศอ.ปส.จ.เป็นหน่วยงานบูรณาการระดับจังหวัด

๒.๒ ด้านการปราบปรามยาเสพติด

๑) ควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นในบริเวณพื้นที่ชายแดน โดยให้ครอบคลุมเส้นทางและพื้นที่เป้าหมายการนำเข้ายาเสพติด การนำออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด รถยนต์ อาวุธสงคราม และยาเสพติดที่ส่งไปประเทศที่สาม ฯลฯ

๒) ควรสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นและทันสมัยสำหรับการดำเนินการด้านการปราบปรามอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

๓) ควรเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรด้านการสืบสวนสอบสวนและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี เพิ่มมาตรการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มมาตรการเฝ้าระวังปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เชื่อมโยงมาจากเครือข่ายในเรือนจำที่ยังคงมีอยู่

๔) ควรประสานความร่วมมือกับองค์กรควบคุมวิชาชีพทนายความในการควบคุมดูแลพฤติการณ์ของทนายความที่ช่วยเหลือการดำเนินการทางคดีแก่ผู้ค้ายาเสพติด

๒.๓ ด้านการป้องกันยาเสพติด

๑) ควรรณรงค์สร้างจิตสำนึกต่อต้านยาเสพติดและปลูกพลังประชารัฐร่วมกัน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒) ควรเพิ่มประสิทธิภาพการสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกสถานศึกษา และเปิดพื้นที่กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นความสนใจให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

๓) ควรดำเนินมาตรการจัดระเบียบสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยประชาชนมีส่วนร่วมควบคู่กับการส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า เพื่อลดเงื่อนไขด้านอบายมุขในชุมชน

๒.๔ ด้านการบำบัดรักษาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

- ๑) ปรับปรุงกระบวนการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นศูนย์กลาง และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก
- ๒) ปรับปรุงกระบวนการคัดกรองผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเพื่อเข้าสู่ระบบบำบัดรักษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้เข้ารับการบำบัดระบบสมัครใจต้องเป็นผู้สมัครใจจริง
- ๓) การบำบัดรักษาผู้เสพระบบสมัครใจ (ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) ควรมอบหมายให้หน่วยงานสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพในการบริหารจัดการทั้งเรื่องหลักสูตรและงบประมาณ โดยมุ่งเน้นการจัดระบบบำบัดในชุมชนภายในอำเภอ (ชุมชนบำบัด) เพื่อการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนอย่างใกล้ชิด ภายใต้การสนับสนุนของกระบวนการภาครัฐ
- ๔) การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดระบบสมัครใจแบบผู้ป่วยนอก (Matrix Program) ควรพัฒนารูปแบบการบำบัดและติดตามโดยให้ภาคประชาสังคมทั้งชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น
- ๕) ควรเสนอให้กระทรวงสาธารณสุขจัดตั้งสถานบำบัดรักษา ทั้งระบบบังคับบำบัดและระบบสมัครใจแบบควบคุมตัว (เข้มงวด) เพิ่มขึ้น ให้ครบทุกจังหวัดเพื่อรองรับผู้ติดยาระดับมากหรือมีอาการทางจิตประสาทอย่างเพียงพอ

สรุป

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของประชาชน และความมั่นคงของชาติ แม้ว่ารัฐบาลที่ผ่านมามีนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง รวมทั้งได้ปรับนโยบายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาอย่างต่อเนื่องก็ตาม ปัญหายาเสพติดได้บรรเทาลงเพียงบางช่วงเวลาเท่านั้นไม่เกิดผลอย่างยั่งยืน ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหายาเสพติดกลับมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินงานทุกมิติไปพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วยทั้งด้านการป้องกัน ด้านการปราบปราม ด้านการบำบัดรักษา และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวในระดับพื้นที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีบทบาทหลักในการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาภายในจังหวัด ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหายาอุปสรรคดังกล่าวมา โดยพิจารณานำแนวทางตามข้อเสนอแนะทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติไปดำเนินการ ซึ่งจะทำให้การบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้ว่าราชการจังหวัดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยภาพรวมของประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือ

สำนักงาน ป.ป.ส.. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.

กรุงเทพฯ : หจก.อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๒.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙”. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๔๔ ฉบับพิเศษ, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๙.

“พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒”. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๑๕๖ ฉบับพิเศษ, ๔ กันยายน ๒๕๒๔.

“พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔”. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖ ตอนที่ ๖๓ ฉบับพิเศษ, ๒๗ เมษายน ๒๕๒๒.

“ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ เรื่อง การปฏิบัติกับผู้ต้องสงสัยว่ากระผิดตามกฎหมายเสพติดยาเสพติด เพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านบำบัดฟื้นฟู”. ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กระทรวงมหาดไทย. “แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔”. ๒๕๖๐.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย. “เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมการทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๖๑”. ๒๕๖๐.

สำนักงาน ป.ป.ส.. “แผนประชารัฐร่วมใจ สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๐”. ๒๕๕๙.

_____ . “แผนประชารัฐร่วมใจ ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๑” . ๒๕๖๐.

_____ . “แผนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๒” . ๒๕๕๘.

_____ . “สถานการณ์ปัญหายาเสพติดฯ”. (เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการ ศอ.ปส.ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๘ สค.๒๕๖๐ ระเบียบวาระที่ ๓.๑). หน้า ๖-๗.

_____ . “สรุปสถานการณ์ปัญหายาเสพติดฯ”. (เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการ ศอ.ปส.ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๒ ก.พ.๒๕๖๑ ระเบียบวาระที่ ๓.๑). หน้า ๓.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรมราชทัณฑ์. “สถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.correct.go.th>select_date_user, ๒๕๖๑.

ส่วนข่าวกรองยุทธการ สำนักปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน ป.ป.ส.. “ข้อมูลเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด” ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐.

สำนักงาน ป.ป.ส.. “นโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๖๑ (แผนปฏิบัติการร่วมใจฯ)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://ppb.moi.go.th>, ๒๕๖๑. หน้า ๕-๘.